

СТАНОВИЩЕ

от проф. Пенка Ангелова Мончева, д-р, Софийски университет „Св. Кл. Охридски”,
Биологически факултет

за дисертационен труд, представен за защита пред научно жури, сформирано със заповед
No РД38-103/06.03.2014 на Ректора на Софийски университет “Св. Кл. Охридски” за
получаване на образователната и научна степен „доктор”

Автор на дисертационния труд: Йоана Красиминова Кижева

Тема на дисертационния труд: „Фитопатогенни бактерии от род *Xanthomonas* по
Solanum lycopersicum”

1. Актуалност и значимост на дисертационната тема

Темата на дисертационния труд е актуална и значима, тъй като е фокусирана върху изследване на патогенните бактерии от род *Xanthomonas*, причинители на болестта бактериен струпясване по домати в България, които нанасят сериозни щети на тяхното производство. Предвид на често променящото се таксономично положение на видовете, които причиняват това заболяване, привеждането на патогенната популация в България в съответствие със съвременния таксономичен статус на видовете е актуално както в теоретично, така и в приложно отношение. Познаването на видовия състав на патогените дава възможност за разработване на конкретни мерки за ограничаване на заболяването

2. Оценка на структурата на дисертационния труд, получените резултати и приносите

Дисертационният труд е построен по изискванията за такъв род трудове, като е съставен от 9 раздела: Увод, Литературен обзор, Цел и задачи, Материали и методи, Резултати и обсъждане, Обобщение, Изводи, Литературен списък и Приноси. Цитирани са 283 литературни източника. Към дисертацията като допълнение са включени Списък на таблици и фигури, Резюме и Списък на съкращенията, което оценявам положително. Общият обем на труда е 155 страници. Съотношението между различните раздели на труда считам за оптимално. Литературният обзор предоставя специализирана информация по разработваната тема и е много конкретен, информативен и целенасочен. Разгледани са въпроси, свързани с общата характеристика на род *Xanthomonas* и жизнения цикъл на неговите представители, факторите на тяхната патогенност, таксономията на рода, методите и средствата за борба с бактериозите, предизвикани от тези бактерии, както и характеристиката на причинителите на болестта бактериен струпясване по домати и неговите причинители. Целта е формулирана ясно, както и задачите за нейното реализиране. Материалите и методите са коректно описани и ориентират читателя добре в същността на експерименталната работа. Подбрани са широк набор от класически и

съвременни микробиологични методи, както и подходящи генетично-молекулярни методи, за да бъдат получени коректни резултати. Разделът „Резултати и обсъждане” е написан достатъчно обширно, като получените резултати са представени по подходящ начин, в отлично оформени 13 таблици, и 54 снимки и фигури и са коментирани в светлината на наличната в научната литература информация, достатъчно сериозно и задълбочено. Бих искала да подчертая придобитите от докторанта умения да представя резултатите от своята работа по много добър начин, уменията да изготвя нагледен и информативен илюстративен материал. Получени са много данни в резултат на проведен голям брой експерименти в достатъчна повторимост, така че тяхната достоверност е очевидна. Докторантът прави шест компактни много добре формулирани извода, произтичащи от получените резултати. Изведени са 5 приноса на този труд., като най-важни считам, че са следните:

- За първи път се предоставя пълна характеристика по фенотипни и генотипни признаци на патогенната популация на причинителите на бактериалното струпясване по домати в България, на базата на която видовият състав е приведен в съответствие със съвременната класификация на тези видове.
- Чрез тези изследвания за първи в България се съобщава видът *X. gardneri*, за който се считаше, че има локално разпространение.
- Предлага се алтернативен метод за диференциране и идентифициране на причинителите на бактериалното струпясване по домати
- Резултатите от тези изследвания обогатяват наличната до момента информация за вътревидовото разнообразие на вида *X. vesicatoria*.

3. Участие на докторанта в изработването на дисертацията

Като научен ръководител на докторанта Йоана Кижева заявявам, че тя има лично участие в изпълнението на всяка една от поставените задачи, обобщаването и анализа на получените резултати, тяхното представяне, както и написването и оформянето на дисертационния труд и автореферата. Оценявам много високо нейния личен принос в изработването на този труд.

5. Публикации във връзка с дисертационния труд

Йона Кижева има 4 публикации, излезли от печат на три, от които тя е първи автор. Три от публикациите са в списания с импакт фактор. Има 6 участия в национални и международни научни форуми и участие в 5 научни проекти.

6. Автореферат

Авторефератът е изготвен, съобразно изискванията и вярно отразява резултатите от дисертацията като в съкратен вид са представени най-важните неща от всички раздели (без литературния обзор). Оформен е отлично.

7. Придобита компетентност и съответствие с изискванията на образователната и научна степен „доктор”

В хода на докторантурата дисертантът Йоана Кижева доразви своите качества на изследовател, който е в състояние сам да планира и провежда експериментите си, да анализира и обобщава получените резултати, да се справя самостоятелно с научната литература. Специално искам да подчертая нейното трудолюбие, мотивация, самостоятелност при извършването на анализите, бърза реакция при необходимост, участие в живота на лабораторията и катедрата като цяло. Считам, че тя се изгради като един млад учен, способен да изказва идеи и да ги осъществява едновременно с това. Тя изгради в себе си чувство на принадлежност към катедрената общност. За мен беше истинско удоволствие да ръководя докторант като нея.

Всичко казано по-горе ми дава основание да смятам, че докторантът Йоана Кижева притежава компетенциите и уменията, които се изискват за придобиване на образователната и научна степен „доктор”.

8. Заключение

Цялостната ми оценка на дисертационния труд на г-жа Йоана Кижева е висока. Представени са резултати от прецизно изведени с подходящи съвременни методи експерименти, оформени и представени отлично. Извършено е обширно и в същото време достатъчно задълбочено научно изследване, на базата на което са направени важни изводи, а приносите от това изследване са както с фундаментален, така и с приложен характер.

Въз основа на гореизложеното и предвид Правилника за приложение на закона за развитие на академичния състав в Република България, считам, че настоящият труд отговаря на изискванията за докторска дисертация и го оценявам положително като препоръчвам на Научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 4.3. Биологични науки (Микробиология) на г-жа Йоана Кижева.

27.03.2014 г.

София

Подпис:

(проф. д-р П. Мончева)